

RKBU Vest - Regionalt kunnskapssenter for barn og unge

Nasjonal kompetansetjeneste for samtidig rusmisbruk og psykisk lidelse

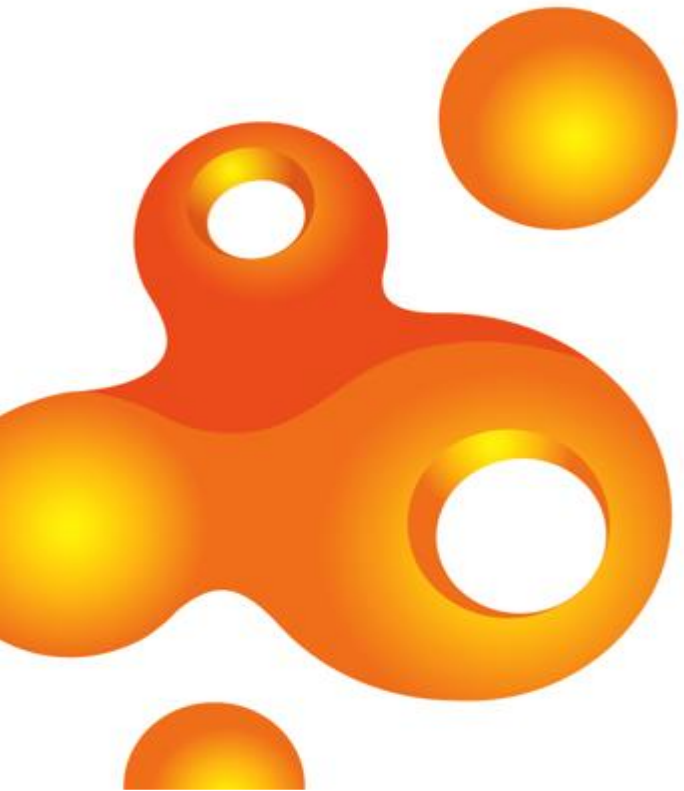

HelseDirektoratet

FACTUNG

FACT UNG SATSINGEN

Plan for innlegget

- Si noe om hvorfor vi trenger FACT ung team
- Implementeringsstøttetilbudet vi gir og status FACT ung i Norge
- Presentere noen av grunnprinsippene for FACT ung modellen
- Forskning om FACT modellens fungering i Norge og noe fra evalueringen av FACT ung pilotene

Hva er FACT ung?

- Tverrfaglig sammensatte team som skal gi integrert og langvarig behandling til ungdom med store og sammensatte behov.
- Teamene skal organiseres som en forpliktende samhandling mellom kommune og spesialisthelsetjeneste.
- Skal gi oppsøkende og ambulans behandling på den unges egne arena, støtte opp under sosial inkludering og nettverksbygging.
- Skal bygge på ungdommenes ønsker, behov og ressurser, samt sikre god samhandling.

Målgruppen i FACT ung

- Unge mellom 12-25 år
- Som en antar trenger langvarig og sammensatt innsats fra flere tjenester og nivå
- Og som har moderate til alvorlig funksjonsnedsettelse
- Kjernegruppen er unge med psykiske helseutfordringer og rusutfordringer, ofte i kombinasjon med oppfølging fra barnevernet
- I tillegg har de ofte diagnoser

Kjernemålgruppen er unge med psykiske helseutfordringer og rusutfordringer, ofte i kombinasjon med oppfølging fra barnevernet

Mange unge med psykiske utfordringer får ikke god nok hjelp

- Tjenestene er ofte ikke tilgjengelige og fleksible nok
- Mangler i samhandlingen mellom tjenestene
- Ikke alltid gode nok ansvars- avklaringer mellom tjenestene
- Ulike utfordringer sees ofte ikke nok i sammenheng
- Ikke god nok behandling til unge med både rus og psykiske utfordringer
- Mange barn som har oppfølging fra barnevernet får ikke god nok hjelp med psykiske utfordringer
- Det sikres ikke god nok brukerinvolvering i nåværende tjenester

Barneombudets rapport «Jeg skulle hatt BUP i koffert»

Ungdommene har behov for:

- Tid til å bli bygge relasjon med behandler
- Kunne møtes utenfor kontoret
- Ha samtaler på tidspunkt hvor det ikke går utover skolegangen

Riksrevisjonens undersøkelse av psykiske helsetjenester (2020-2021)

Mange behandlere i BUP opplever at de ikke:

- **Har nok fleksibilitet i måten å jobbe på**
- **Kan gi lange nok behandlingsforløp og variere lengden og hyppigheten av behandlingstimene**
- **Kan reise ut dit ungdommen er**

Helsedirektoratets innsiktsrapport fra 2021

Et gjennomgående funn er at både brukerorganisasjoner, kommuner og BUP peker på behov for bedre samarbeid omkring barn og unge med behov for langvarig og sammensatte tjenester

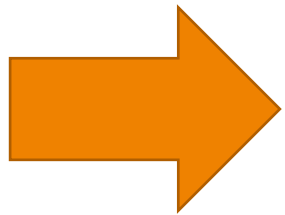
Ansvarsdelingen mellom ulike tjenester er uavklart. Det gjelder særlig:

- Barn og unge som får oppfølging fra barneverntjenesten
- Barn og unge som har uavklarte tilstander med langvarig funksjonsfall

Behandlingen må bli mer helhetlig og sammenhengende- mer integrert

Det betyr at det skal være fokus på og gis oppfølging relatert til alle aspekt som er viktig i de unges liv.

En av veiene Norge har valgt å gå for å prøve å nå dette målet

Etablering av FACT team

Stor satsing på FACT Ung

- Over 80 FACT-team for voksne
- Satsingen på FACT Ung-team er en del av opptrappingsplanen for barn og unges psykiske helse, og er forankret i Nasjonal helse- og sykehusplan.
- Ble avsatt omkring 330 millioner i 2023 og planlegges 350 millioner i 2024 til tilskuddsmidler for å etablere FACT- team for unge og voksne.

NAPHA har på oppdrag fra Helsedirektoratet ansvaret for å koordinere den samlede implementeringsstøtten til FACT ung team

Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid

www.napha.no

 FACTUNG

Nasjonalt implementeringsteam FACT Ung

- Juni Raak Høiseth, KBT
- Stine Løvereide, RBUP ØST/SØR
- Siv Skotheim, RKBU VEST
- Hanne Clausen, NKROP
- Trond Hatling, NAPHA
- Trine Pettersen, NAPHA
- Kristin M Hjertø, NAPHA
- Kristin Trane, NAPHA

Nasjonalt implementeringsteam skal blant annet sørge for

- Generell implementeringsstøtte
- Opplæring til team i drift
- At det gjennomføres fidelitymålinger
- At teamene følger med på de unges utvikling, og stadig forbedrer sitt tilbud
- At teamene når riktig målgruppe
- At brukermedvirkning og recovery virkelig gjennomsyrr norske FACT ung- team

Nasjonalt ungdomspanel FACT ung

- Møtes fast månedlig
- Bidrar i å svare ut henvendelser
- Utviklet eksempler på brosjyrer FACT ung
- Laget eksempler på hvordan FACT ung- team kan utvikle gode behandlingsplaner sammen med unge
- Gir innspill til en stor del av det fortløpende arbeidet vi gjør!

FACT UNG TEAM PR. SEPT 2023

INNLANDET	VIKEN	OSLO	Vestfold/ Telemark	AGDER	ROGALAND	VESTLAND	MØRE OG ROMSDAL	TRØNDELAG	NORDLAND	TROMS OG FINNMARK
	NESODDEN	KONGSBERG		ØSTRE AGDER	SANDNES	ASKØY	MOLDE	TRONDHEIM	RANA	TROMSØ
	FREDRIK- STAD	SARPS- BORG		LINDESNES		BERGEN		STEINKJER		ALTA
	BÆRUM	INDRE ØSTFOLD		LISTER		STORD		TRONDHEIM ROP		KÅFJORD
	DRAMMEN	NORDRE FOLLO		KRISTIAN- SAND		KVAM				LYNGEN
	ASKER	NITTEDAL				STAD				
	RINGERIKE	RAKKESTAD								
	HALLING- DAL									

 FACT ung -team søkt midler til forprosjekt

 FACT ung- team i drift eller søkt midler til drift for 2023

Kartlegging FACT ung- unge med oppfølging fra barnevernet

- I 12 av de etablerte FACT ung teamene
- De ga totalt et tilbud til 298 ungdommer- til tross for ny-oppstarta flere steder!
- 94 av ungdommene hadde samtidig oppfølging fra barnevernet
- 10 av de 12 teamene hadde etablert samarbeid med barnevernet på en eller annen måte

Skal etableres som en forpliktende samhandling mellom kommune og spesialisthelsetjeneste

- Dette er en av suksessfaktorene for FACT modellens fungering i Norge
- Våre erfaringer tilsier at samarbeidet bør være likeverdig
- Vi anbefaler at teamene har ansatte fra begge tjenestenivå i teamet, med ca. like mange årsverk

FACT bygger bro mellom aktørene i tjenestesystemet

- Ser både kommunens og spesialisthelsetjenestens perspektiv
- Bindeledd mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten
- Ser helheten bedre
- Mer oversiktlig tjenestesystem

Stor satsing på FACT ung i Vestre Viken

God verdi for teammedlemmene å jobbe i team

Selv om tverrfagligheten i teamene er viktig for kompetansen på behandlingstilbudet er det tydelig at det også ligger verdi i det å jobbe sammen for teammedlemmene.

- Det å jobbe i team tror jeg er veldig bra, jeg tror mange kan bli ensomme i rolle sin og det er tøffe tak man står i. Jeg gleder meg til å jobbe i team og hjelpe ungdommen på denne måten, sier Vibeke.

Teamlederne på de seks teamene. F.v: Sarah Ovidia Bjerknes - Drammen, Wenja Knoph - Asker, Heidi Bjørnstad Øiom - Ringerike, Mona Ekse Lien - Hallingdal, Grethe Amundsen - Kongsberg, Linn Breiland - Bærum.

6 FACT ung team-
fordelt på de 22
kommunene i Vestre
Viken

- Ansatte både fra
kommune og BUP- 60
ansatte totalt

Grunnprinsippene i FACT ung modellen

- 1. Tverrfaglig teamtilnærming**
- 2. Flexibilitet**
- 3. Aktiv oppsøkende virksomhet**
- 4. Recovery og brukermedvirkning**
- 5. Kunnskapsbaserte metoder**
- 6. Familie og systemarbeid**
- 7. Integrrert behandling-helhetlig og sammenhengende**

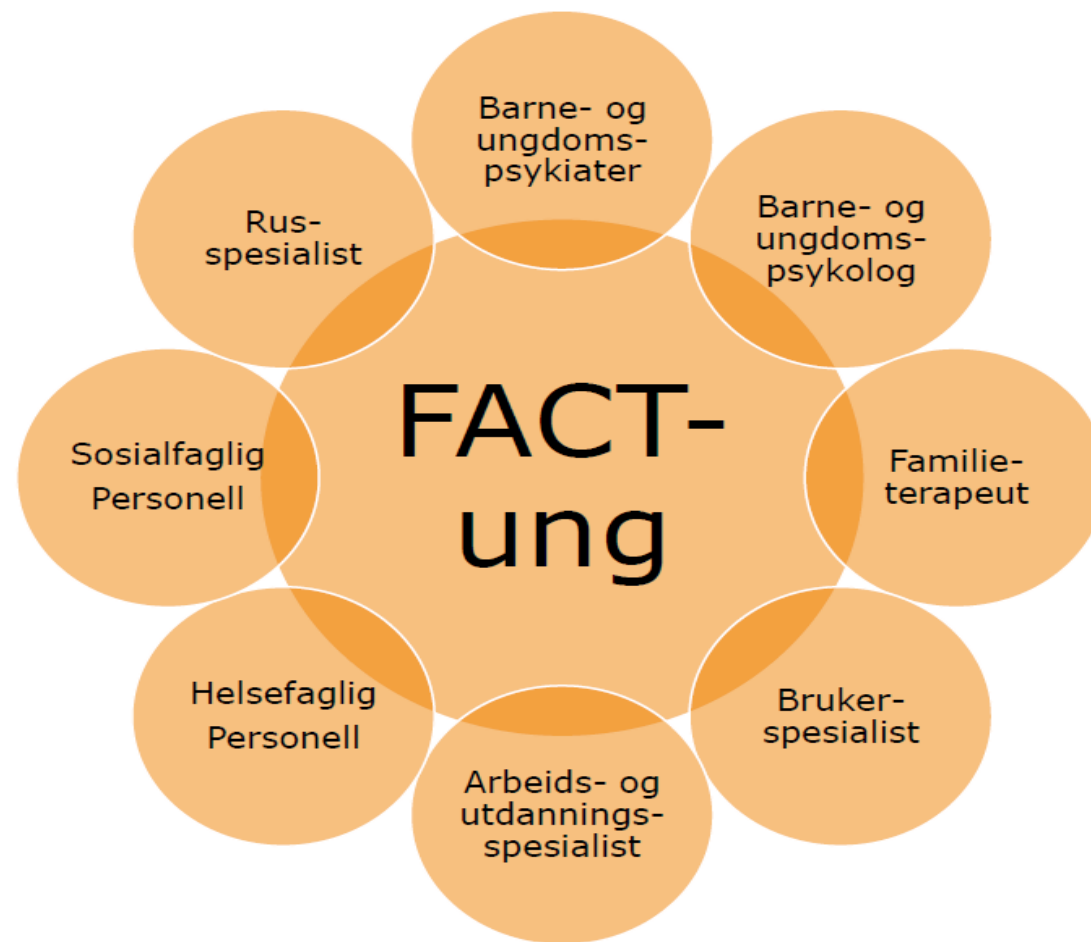

FACT UNG

Modellbeskrivelse

1. Tverrfaglig teamtilnærming

- Sammensatt av ulike fagkompetanse og ulike spesialistroller
- Kompetansen skal brukes aktivt i det daglige arbeidet

Brukerspesialistrollen er ny for mange

Men er en svært viktig rolle i FACT ung!

Jeg tenker at det er viktig å få inn noen som har vært gjennom det samme, fordi de har et helt annen utgangspunkt for å forstå enn det veldig mange andre har. Det å høre fra noen som har vært i samme situasjon som deg. Det er noe spesielt ved det.

(Sitat ungdom)

Tverrfaglig teamtilnærming – ikke ulike fagpersoner som har faste møter

Ansatte skal stå skulder ved skulder i oppfølgingen av de unge

Den ulike kompetansen skal være likeverdig

2. Fleksibilitet- to nivå av intensitet i oppfølgingen

- UTFORDRENDE PERIODER: Intensiv oppfølging- delt caseload- kontakt flere ganger i uken- daglig drøfting og intern koordinering
- BEDRE PERIODER: Case manager hovedansvar for oppfølging- mindre tett oppfølging- også da skal den ulike kompetansen i teamet brukes aktivt
- Nivå av intensitet kan raskt endres og alle ansatte kan ta opp behov for endring

Fleksibilitet i alle ledd

- Skifte mellom intensitet i oppfølgingen ut fra den unges behov
- Flexibel i hvilken type hjelp som tilbys
- Arenafleksibel- være der den unge er
- Være tilgjengelig utenom vanlig kontortid

Å være tilgjengelig utover kontortid er da viktig

- FACT voksen team er ikke åpne etter 16.00
- FACT ung pilotene hadde ikke åpent etter klokken fire
- Evalueringen av FACT ung pilotene konkluderte med at både de unge og fagfolkene mente åpningstiden burde utvides
- FACT voksen team og deres samarbeidspartnere: utfordrende med begrenset åpningstid

«Å kun jobbe i vanlig kontortid er en svakhet da det gjør det vanskelig å jobbe for inkludering i lokalsamfunnet, for det skjer jo ofte etter fire»

De fleste FACT ung teamene har nå åpningstid etter klokken fire!

Åpning av FACT ung Bergen i dag

Kommer til å jobbe på kveldstid

- Tryggheten i å kunne kontakte teamet
- Oppfølging på fritidsaktiviteter
- Samtaler etter kontortid

nestemottakerne
og kveld.

andag til torsdag. Målet
engелighet og

I FACT UNG TILBYR DE VARIASJON

«Noe som gjør at jeg stoler på FACT er variasjon i det de gjør. I BUP så kommer du kanskje en gang i uka og snakker mens i FACT er det mye mer variert. De har skaffa meg jobb, de besøker meg der, de møter meg i byen, kan gå på kafe og det er jeg som velger. BUP møtene blir veldig statiske.»

FACT ung team skal følge opp over tid

- FACT ung team skal gi unge oppfølging så lenge de er i behov av det frem til og med 24 år
- *«Det er viktig å kunne følge opp ungdommen lenge. Da jeg var på BUP torte jeg nesten ikke innrømme at jeg har hatt en bra uke, men i FACT tørr jeg innrømme når jeg har det bedre, og de synes det er bra og det skaper en positiv aura om å ha det bra. Åpenhet gjør at det går mye fortere og ungdommen kan være ærlig, og det er jo viktig å være ærlig for at ungdommen skal få det bra.»*
- *«Det som er så fint med FACT ung er at det er på ungdommens premisser. Åpenhet for at ting går sakte, man får gå i sitt eget tempo.»*

Det er så viktig å ikke gi opp ungdommene selv om det tar lang tid. Det tar litt tid å bli klar for å ta imot hjelp.

3. Aktiv oppsøkende arbeidsform

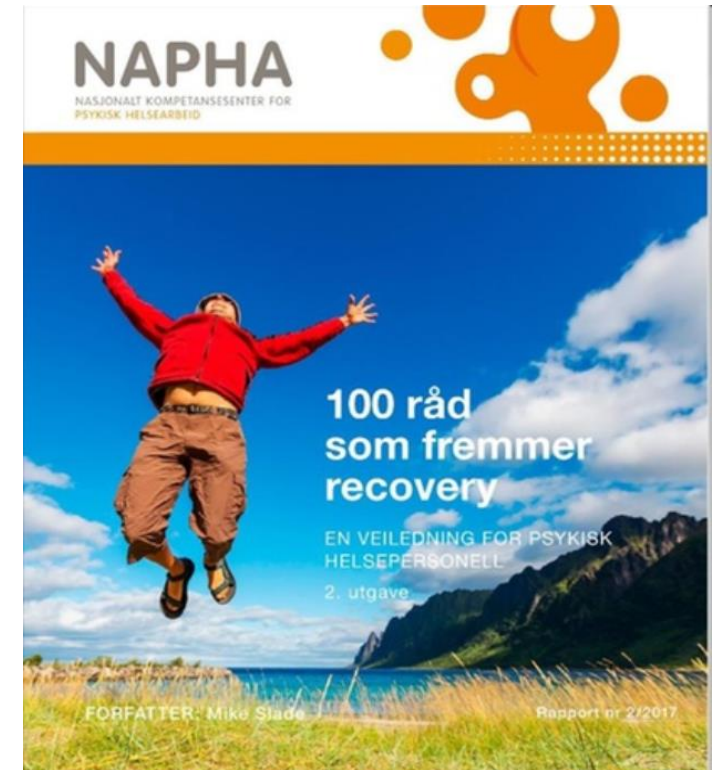
- Jobbe utadrettet og oppsøkende på den unges egen arena.
- På med skoene og ut av kontoret!
- FACT ung team skal gi unge oppfølging så lenge de er i behov av det- frem til og med 24 år.

4. Skal jobbe i tråd med recovery og brukermedvirkning

SKAL GJENNOMSYRE ALT ARBEID SOM GJØRES

- Teamet må forstå og behandle de unge i sammenheng med deres omgivelser
- Fokus på den unges egne mål, ressurser, livskvalitet og bedringsprosess

5. FACT ung team skal bruke kunnskapsbaserte metoder

Teamene skal følge gjeldende faglige retningslinjer og veiledere

Rus og psykisk helseutfordringer skal sees i sammenheng

- Kognitiv terapi
- Psykoedukasjon
- Traumeterapi
- Psykoterapi
- Familieterapi

6. Familie og systemarbeid

- Samarbeid med støtte særlig viktig
- Evalueringen av pilotene: Pårørende opplevde teamene som en viktig støttespiller- noen de kan ringe, diskutere og dele ansvaret med
- Se rundt

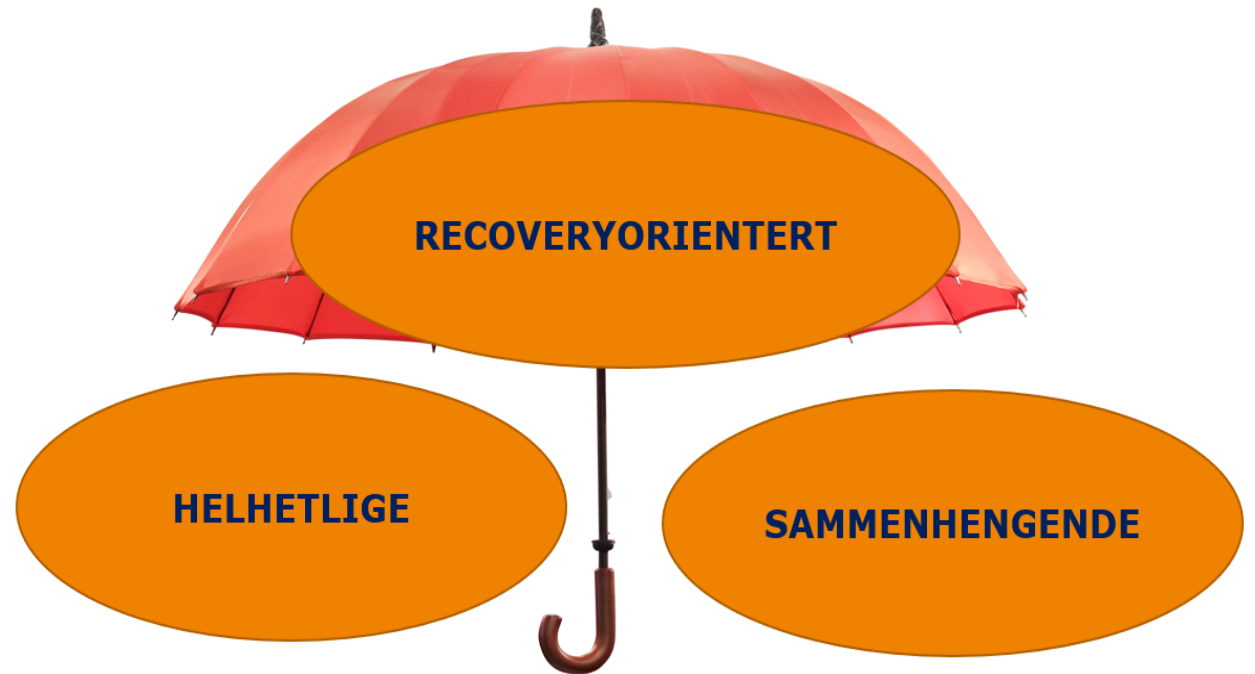

Deltagelse i lokalsamfunnet

- **FA C T-** står for Community
- Teamet skal bidra til at den unge fungerer og deltar i lokalsamfunnet- i tråd med den enkeltes premisser og ønsker
- Den unge bør få hjelp til å delta på naturlige arenaer- få opplevelse av tilhørighet
- Evalueringen av pilotene: Behov for at teamene i større grad legger til rette for meningsfulle aktiviteter- som fritidsaktiviteter

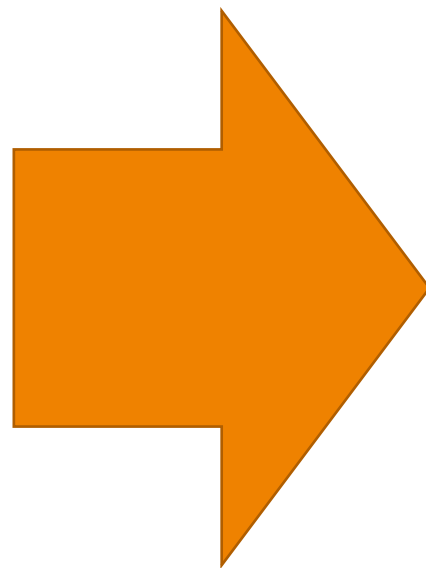

7. Grunnprinsippet om at FACT team skal gi integrert behandling

Et krevende grunnprinsipp i Norge- Tjenestesystem med flere barrierer

- Ulike tjenestenivå
- Ulike lovverk og reguleringer
- Ulike digitale verktøy
- Byråkrati
- Mangler i kunnskapen om hverandre
- Samarbeidsutfordringer

For samarbeid
For integrert
behandling

FACT team jobber i en strukturell motvind

Opptrappingsplanen for psykisk helse: *Barrierne skal bygges ned*

Samtidig- selv i en slik motvind

Beskrives FACT- teamene inkludert i mine studier å bidra til at andre tjenester opplevde tjenestesystemet mindre komplekst og fragmentert

3 fokus som kan øke muligheten for integrert behandling norske FACT team

- Fokus på koordinatorrollen
- Fokus på å være en samhandlingsaktør
- Fokus på å være den ene døra inn i tjenestesystemet

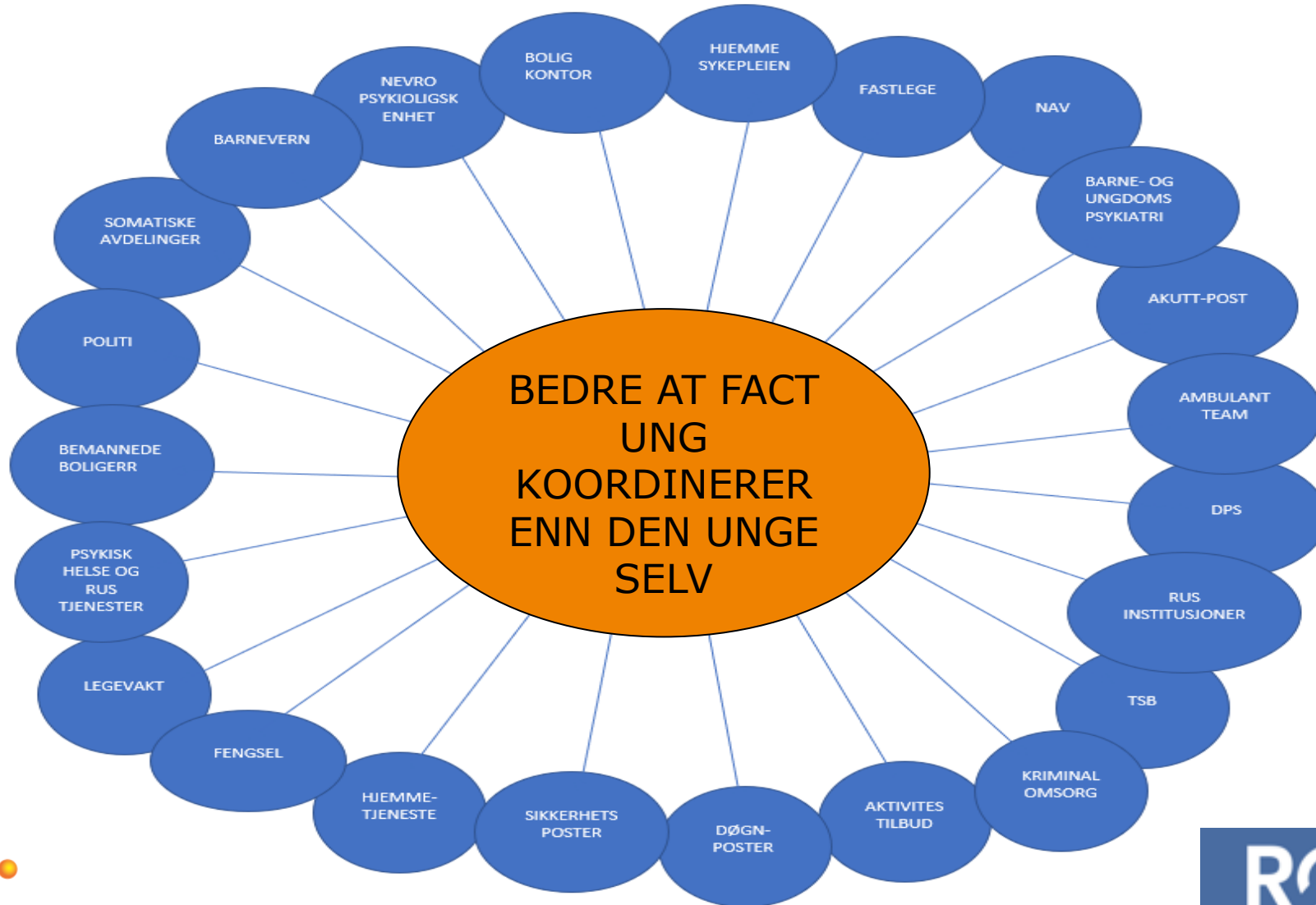
Målet er at den unge skal få en dør inn til tjenestene

Men, i Norge kan ikke alle tjenester inkluderes i FACT ung teamene, som:

- Barnevern
- Skole
- Fastlege
- Døgntjenester

FACT ung- team må samhandle bredt

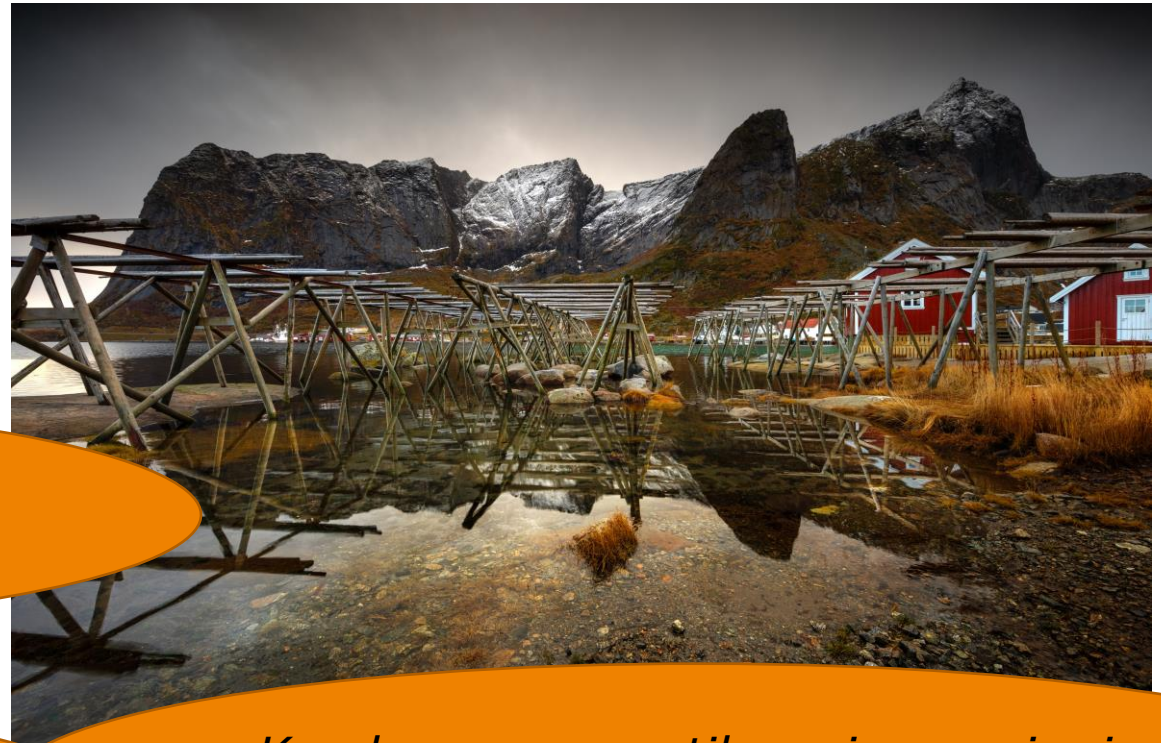

FACT team kan bli bedre i samhandlingen

- Flere samarbeidspartnere til FACT voksen team beskrev at teamene hadde bidratt til bedre samhandling
- Og at de hadde bidratt til et mindre komplekst og fragmentert tjenestesystem, gjennom å:
 - Gjøre det lettere å vite hvem som hadde ansvar for hva
 - Ta ansvar for den helhetlige koordineringen
 - Bedre kvaliteten på tjenestene
 - Trygge andre tjenester

FACT modellen kan fungere i spredtbyde strøk- noen nyttige tilpasninger

- Interkommunale samarbeid
- Lavere caseload
- God planlegging
- Digitale verktøy

*DET TENKER JEG IKKE ER MULIG I ET
RURALT TEAM, ALTSÅ DA FÅR EN
BARE GJORT BRANNSLUKKING*

*Vi kan ikke reise ut fire stykker, så
da reiser vi kanskje en, og så har vi
resten med oss digitalt.*

*Kan lese mer om tilpasningene i min
PhD avhandling*

Andre tilpasninger kan bevege teamene lenger unna modellen:

- Høy grad av delegering av oppgaver- noe delegering kan fungere
- Å sitte lokalisert ulike steder- kan fungere hvis en jobber på tvers, har fokus på teambygging, møtes jevnlig fysisk og bruker digitale verktøy
- Delte stillinger
- Å ikke ha daglige tavlemøter

Kan gjøre det krevende å holde oversikt, bruke den tverrfaglige kompetansen og dernest gi helhetlig og sammenhengende behandling

FACT modellen kan fungere i de fleste norske regioner

- Ved interkommunale samarbeid
- Lavere caseload
- Og andre tilpasninger
 - Men noen steder er kanskje andre samhandlingsmodeller bedre

Evalueringen av FACT ung pilotene

Både ungdommene og de pårørende opplever at ungdommene får god hjelp fra FACT ung-team

Det viser evalueringen av de første pilot-teamene for FACT ung i Norge, som i dag ble lansert på den Nasjonale oppstartkonferansen,

Publisert: 01/11/2022

- Ungdommene opplever å bli sett, hørt, støttet og akseptert- og teamet er mer fleksibelt og tilgjengelig enn andre tjenester
- Tidligere dårlige erfaringer med BUP- i FACT ung opplever de å få lov å bruke tid og det er mindre problemfokus
- Pårørende opplever at teamene er mer tilgjengelig, helhetlig og tilpasset de unges behov enn andre tjenester

NKROP- Evaluering av FACT ung pilotene

Sitat fra ungdom intervjuet i evalueringen av FACT ung pilotene

Jeg synes det er veldig bra, egentlig. For det er så åpent, man kan liksom komme, ikke når som helst da, men kan på en måte si «hei, kunne jeg fått kommet i morgen?» på en måte, også er det mulig. Så det er liksom annerledes fra tidligere.

NKROP- Evaluering av FACT ung pilotene.

Sitat fra en pårørende

«FACT har liksom klart å være tilgjengelig ofte når jeg har spurt om ting, eller de har kommet på banen og spurt hvordan det går: Du føler liksom at det er noen som er der, for ofte så føler du deg veldig alene.»

NKROP- Evaluering av FACT ung pilotene

Temasiden FACT Ung

FACT Ung - NAPHA Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid

Tema: FACT ung

☰ Innhold

- + Hva er FACT ung?
Tilskuddsordning FACT ung
Tilskuddsordning IPS i FACT ung-team
- + NAPHAS rolle
Teams-kanalen «FACT ung - forum»
- + Kommende arrangementer
Praktiske råd i idéfasen
Praktiske råd gjennom forprosjektene
Brukermedvirkning i FACT ung
Bakgrunn for satsingen på FACT ung
- Ressurser
Forskning og evaluering
- + Oversikt over FACT ung-team i Norge pr. september 2022

FACT ung

Publisert: 18. februar 2022. Endret: 08. mars 2023

(Illustrasjonsfoto: Colourbox.com)

Takk for oss!

kristin.trane@samforsk.no

kristin.m.hjerto@samforsk.no

Bildene i presentasjonen er hentet fra:

Lenke PhD avhandling

<https://hdl.handle.net/11250/3065742>

Lenke artikler:

[Flexible assertive community treatment teams can change complex and fragmented service systems: experiences of service providers | International Journal of Mental Health Systems | Full Text \(biomedcentral.com\)](#)

[Integration of Care in Complex and Fragmented Service Systems: Experiences of Staff in Flexible Assertive Community Treatment Teams \(ijic.org\)](#)

[Frontiers | Flexible Assertive Community Treatment in Rural and Remote Areas: A Qualitative Study of the Challenges and Adaptations of the Model \(frontiersin.org\)](#)

